Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van - 7 OKT 2019 , nr. WJZ/19222267, houdende vaststelling van de rekening en verantwoording van de vereffening van het vermogen van het voormalig Bedrijfschap voor bosbouw, bosbeheer, natuurbeheer en houtteelt

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

Gelet op artikel XLVI van de Wet opheffing bedrijfslichamen;

Besluit:

Artikel 1

De rekening en verantwoording van de vereffening van het vermogen van het voormalig Bedrijfschap voor bosbouw, bosbeheer, natuurbeheer en houtteelt wordt vastgesteld overeenkomstig de bijlage bij dit besluit.

Artikel 2

Dit besluit treedt in werking met ingang van de datum na die waarop het is bekendgemaakt.

Dit besluit wordt met de bijlage geplaatst in de Staatscourant en toegezonden aan beide Kamers der Staten-Generaal.

's-Gravenhage, - 7 OKT 2019

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

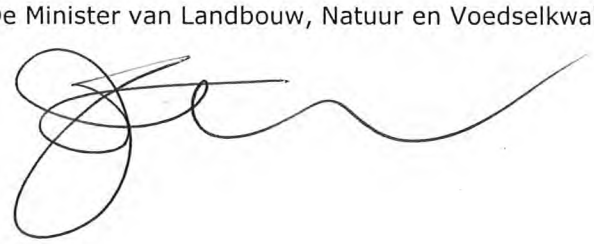

Tegen dit besluit kan degene wiens belang daarbij rechtstreeks is betrokken, binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, t.a.v. de afdeling Juridische Zaken, p/a VOPBO, Postbus 7377, 2701 AJ Zoetermeer

Rekening en verantwoording van de vereffening van het vermogen van het Bedrijfschap voor bosbouw, bosbeheer, natuurbeheer en houtteelt (Bosschap)

Met de inwerkingtreding van de Wet opheffing bedrijfslichamen (Wob) op 1 januari 2015 zijn de zeventien Product- en bedrijfschappen opgeheven. In artikel XXXIX, derde lid, werd de Minister van EZ bevoegd alle rechtshandelingen te verrichten met het oog op de vereffening van het vermogens van de schappen. Op 1 januari 2019 is de Wob aangepast en werd de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (hierna: de Minister) verantwoordelijk voor de laatste fase van de vereffening van de vermogens van de schappen.

Voor u ligt de Rekening en verantwoording van de vereffening van het vermogen van het Bedrijfschap voor bosbouw, bosbeheer, natuurbeheer en houtteelt (Bosschap). Het schriftelijk verslag, opgenomen in Deel I, gaat vergezeld van een slotbalans op 31 december 2017 en een rekening van baten en lasten over de periode 2015 - 2017 die zijn opgenomen in Deel II, en een bijlage waarin het stappenplan van de vereffening wordt toegelicht.

Het Ontwerp van de Rekening en verantwoording heeft conform artikel XLVI, vierde lid, van de Wob 8 weken ter inzage gelegen op het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Hiervan is op 19 april 2019 mededeling gedaan in de Staatscourant nr. 23196. In deze periode hebben zich geen nieuwe schuldeisers gemeld. Het voorliggende document is de definitief vastgestelde Rekening en verantwoording van de vereffening van het vermogen van het Bedrijfschap voor bosbouw, bosbeheer, natuurbeheer en houtteelt (Bosschap).

Na vereffening resteert voor Bosschap een negatief saldo van € 67.546.

Op grond van artikel XLI, vierde lid, van de Wob kan de Minister besluiten tot het opleggen van een heffing aan ondernemingen die voor 1 januari 2015 onder de werkingssfeer van het desbetreffende schap vielen. De Minister maakt geen gebruik van dit artikel.

Conform artikel XLVI, achtste lid, van de Wob zendt de Minister de vastgestelde Rekening en verantwoording van de vereffening van het vermogen van Bosschap aan de beide Kamers der Staten-Generaal.

Inhoudsopgave

Deel I, Schriftelijk verslag

1. Achtergrond
2. Het Bedrijfschap voor bosbouw, bosbeheer, natuurbeheer en houtteelt
3. Verplichtingen jegens oud-werknemers
4. Vorderingen van het schap
5. Vorderingen op het schap
6. Projectsubsidies
7. Overgedragen financiële middelen
8. Juridische claims
9. Materiële vaste activa
10. Financiële vaste activa
11. Overige zaken in het kader van de vereffening
12. Archiefbescheiden
13. Bezwaren ingediend naar aanleiding van de terinzagelegging door de Minister
14. Verwerking van de ingediende bezwaren in de Rekening en verantwoording
15. Bestemming van het resterende vermogen

Deel II, Financiële gegevens

Algemeen

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Slotbalans op 31-12-2017

Toelichting op de Slotbalans

Staat van Baten en Lasten, periode 2015 - 2017

Toelichting op de Staat van Baten en Lasten

Bijlage

Stappenplan waarlangs de vermogens van de schappen zijn vereffend

Verslag van de vereffening van het vermogen van het Bedrijfschap voor de bosbouw, het bosbeheer, het natuurbeheer en de houtteelt

Deel I, Schriftelijk verslag

---

1. Achtergrond

1.1 De publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie

Product- en bedrijfschappen, ook wel schappen genoemd, waren publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden van representatieve ondernemers- en werknemersorganisaties die activiteiten ontplooiden ten behoeve van een branche of sector van het bedrijfsleven. Een schap verrichtte taken die individuele ondernemers of verenigingen van ondernemers en werknemers ieder voor zich niet konden verrichten, maar die met het oog op het algemeen belang of het belang van de branche of sector noodzakelijk werden geacht. Deze taken werden gefinancierd door, op basis van verordeningen, heffingen op te leggen aan alle ondernemingen in de betreffende sector. Schappen voerden ook taken in medebewind uit, die voortvloeiden uit overheidswet- en regelgeving en die ten goede kwamen aan de hele samenleving. Deze taken werden door de betreffende minister opgedragen aan een schap en gefinancierd door het departement en/of de Europese Unie (EU). Het merendeel van de medebewindstaken diende ter uitvoering van Europese regelgeving op het gebied van de landbouw, waaronder marktordeningsmaatregelen in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid van de EU. Maar het betrof ook taken op het gebied van plant- en diergezondheid, dierenwelzijn en voedselveiligheid en gezondheid. Schappen waren er in uiteenlopende branches en sectoren zoals onder meer de tuinbouw, de akkerbouw, de detailhandel en de horeca. Representatieve organisaties van ondernemers en werknemers in een bedrijfstak bepaalden zelf of zij een schap wilden laten instellen. Daarom hadden sommige sectoren van het bedrijfsleven wel een schap en andere niet.

Het stelsel van schappen werd ook wel de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie (hierna: PBO) genoemd. Voor de schappen vormde de Wet op de bedrijfsorganisatie (1950) (hierna: Wbo) de juridische basis. Vanaf de oprichting van het eerste schap in 1954, het inmiddels opgeheven Landbouwschap, zijn tot de jaren '60 van de vorige eeuw uiteindelijk 56 schappen ontstaan. Dit aantal is in de loop der jaren teruggelopen naar 37. Met een hergroeperingsoperatie in 1997 is het aantal schappen vervolgens via opheffing en samenvoeging verder teruggebracht tot het uiteindelijke aantal van 17; 11 productschappen en 6 bedrijfschappen.

Een schap (in de Wbo: bedrijfslichaam) werd, volgens de laatstelijk daarvoor geldende bepalingen in de Wbo, ingesteld bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) op voordracht van de betrokken Minister(s). In eerdere versies van de Wbo heeft instelling ook plaatsgevonden bij wet respectievelijk bij verordening van de Sociaal-Economische Raad (SER). De betrokken Minister(s) wonnen over het voornemen een schap in te stellen, eerst advies in van de SER. De SER hoorde, voordat hij advies uitbracht, de representatieve ondernemers- en werknemersorganisaties uit de betreffende marktsector. De leden van het bestuur van een schap werden benoemd door de representatieve ondernemers- en werknemersorganisaties.

De SER had wettelijk de taak om toezicht op de schappen uit te oefenen. De Bestuurskamer van de SER had onder meer taken op het terrein van de samenstelling en representativiteit van de besturen van de schappen. De Toezichtkamer van de SER hield onder meer toezicht op de verordeningen en besluiten, de financiën (heffingsverordeningen, begrotingen en jaarrekeningen) en de bevoegdheden (inclusief de principes van goed bestuur) van de schappen.

1.2 Politieke ontwikkelingen

Al jarenlang waren er in het Parlement langlopende discussies over het bestaansrecht van de schappen. Destijds zijn door het Kabinet, mede gelet op de door de Tweede Kamer aangenomen motie Aptroot c.s. van 16 februari 2011, meerdere alternatieven tot omvorming respectievelijk voortzetting van de schappen onderzocht. Op 20 december 2011 werd door een meerderheid van

de Tweede Kamer de motie Aptroot aangenomen waarin het Kabinet werd opgeroepen om de schappen af te schaffen. In het regeerakkoord "Bruggen slaan" van oktober 2012 werd vastgelegd dat de schappen zouden worden opgeheven. Hieraan is gevolg gegeven met het ontwerp van de Wet opheffing bedrijfslichamen (Wob), het daarop volgende parlementaire traject en de inwerkingtreding van de Wob per 1 januari 2015.

Als gevolg van het opheffen van de schappen is hoofdstuk 2 van de Wbo komen te vervallen. De publieke taken van de schappen, onder meer op het gebied van plant-, dier- en volksgezondheid, zijn met een deel van de betrokken medewerkers van de desbetreffende schappen overgegaan naar het (toenmalige) ministerie van Economische Zaken (EZ) en naar het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS); in samenhang met deze overgang van taken is de daarop van toepassing zijnde regelgeving gewijzigd. De overige taken van de schappen die niet als publiek werden beschouwd, zijn beëindigd, dan wel in de vorm van private initiatieven voortgezet.

1.3 Wet opheffing bedrijfslichamen

Met de inwerkingtreding van de Wob per 1 januari 2015 zijn de zeventien schappen opgeheven. Conform de Wob, artikel XXXIX, derde lid, is de Minister van EZ (thans: Economische Zaken en Klimaat; hierna: de Minister) bevoegd alle rechtshandelingen te verrichten met het oog op de vereffening van het vermogen van een schap, waaronder het vervreemden van onroerende en roerende zaken en het voldoen en innen van vorderingen. Onder verantwoordelijkheid van de plaatsvervangend secretaris-generaal is de uitvoering van deze taak belegd bij de Vereffeningsorganisatie PBO (VOPBO). In artikel XL is bepaald dat de kosten van de vereffening van het vermogen van een schap ten laste komen van het vermogen van het desbetreffende schap.

In juli 2017 heeft de Minister schriftelijk gerapporteerd aan beide Kamers over de stand van de vereffening over de periode 2015 - 2016 (vergaderjaar 2016-2017, 33910, nr. 27).

Op 1 januari 2019 is de Wob aangepast en werd de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (hierna: LNV) verantwoordelijk voor de laatste fase van de vereffening van de vermogens van de schappen.

Zodra de vereffening van het vermogen van een schap is afgerond, brengt de VOPBO daarover verslag uit aan de Minister van LNV in de vorm van een Ontwerp Rekening en verantwoording. Nadat de in de Wob vastgelegde hoor- en wederhoor procedure is doorlopen, stelt de Minister van LNV de Rekening en verantwoording van een schap vast en stuurt deze naar de Eerste en Tweede Kamer. Op grond van artikel XLVII, vierde lid, van de Wob draagt de Minister van LNV er zorg voor dat een batig saldo een bestemming krijgt die ten nutte komt van het deel van het bedrijfsleven dat betrokken was bij het desbetreffende schap. In geval van een nadelig saldo geeft de Minister van LNV op basis van artikel XLI, vierde lid, van de Wob aan hoe hier mee om te zullen gaan.

2. Het Bedrijfschap voor bosbouw, bosbeheer, natuurbeheer en houtteelt

Op grond van de Wbo werd in 2003 het Bedrijfschap voor bosbouw, bosbeheer, natuurbeheer en houtteelt (hierna: Bosschap) ingesteld als opvolger van het Bedrijfschap voor de bosbouw en de houtteelt dat in 1954 was opgericht en later overging in het Bedrijfschap voor Bos en Natuur. Met in 2013 de toevoeging van het bosbeheer werd rechtgedaan aan het feitelijke werkterrein van het schap. Dit had geen wijziging in de werkingssfeer tot gevolg.

In Bosschap werkten de eigenaren, de aannemers en de werknemers in bos en natuur samen aan de behartiging van de sociale en de economische belangen van het bedrijfsleven in de bosbouwsector en aan een duurzame bedrijfsuitoefening in de bosbouw. Deze duurzame bedrijfsuitoefening was gericht op een zodanig functioneren van de bossen in Nederland dat daarmee tegemoet werd gekomen aan de bij de overheid en in de samenleving bestaande wensen en behoeften ten aanzien van de bossen.

Bosschap voerde geen taken in medebewind uit.

3. Verplichtingen jegens oud-werknemers

De medewerkers van de voormalige PBO hadden een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht. Met de inwerkingtreding van de Wob per 1 januari 2015 zijn conform artikel XXXVII, vierde lid, de rechten en verplichtingen uit de arbeidsovereenkomsten van de voormalige medewerkers van de PBO ongewijzigd overgegaan op de Staat (lees: de minister van EZK) als rechtsverhouding naar burgerlijk recht, dus niet naar ambtelijk recht. Op deze arbeidsovereenkomsten zijn de collectieve arbeidsovereenkomst (cao) voor de PBO van toepassing en de in het kader van de opheffing van de PBO afgesloten Sociale Plannen.

3.1 Verloop uitkeringen in het kader van het Sociaal Plan Bedrijfschappen

Op 1 januari 2015 ontvingen 4 oud-medewerkers van Bosschap een uitkering in het kader van het Sociaal Plan Bedrijfschappen. In de jaren daarna zijn 3 oud-medewerkers met pensioen gegaan of maken om andere redenen geen gebruik meer van de regelingen. Vanaf 2018 maakt één oud-medewerker van Bosschap nog aanspraak op een uitkering. Naar verwachting zal het Sociaal Plan voor Bosschap doorlopen tot 2019.

3.2 Pensioen

De pensioenaanspraken van de voormalige werknemers van Bosschap waren bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) verzekerd in een collectief pensioencontract met levenslange uitkeringsgarantie. Voor de oud-werknemers met recht op een wachtgelduitkering is de pensioenopbouw voortgezet voor de duur van de voor hen resterende wachtgeldperiode.

4. Vorderingen van het schap

Per 1 januari 2015 heeft de VOPBO de rechten en plichten van de schappen overgenomen tot zowel het opleggen als het innen van (achterstallige) heffingen.

4.1 Opleggen van achterstallige heffingen

Voor Bosschap zijn geen (achterstallige) heffingen opgelegd.

4.2 Innen van (achterstallige) vorderingen

Alle nog openstaande vorderingen uit hoofde van heffingen zijn voor Bosschap op 31 december 2014 overgenomen door een deurwaarderskantoor.

4.3 Overige vorderingen

Op 1 januari 2015 stond nog één vordering open. Voor een toelichting wordt verwezen naar Deel II, paragraaf 2.2 van dit verslag.

5. Vorderingen op het schap

Ter uitvoering van artikel XLV, eerste lid, van de Wob is de datum van de aanvang van de vereffening per 1 oktober 2015 bekend gemaakt in de Staatscourant nr. 31964 van 29 september 2015. Hierbij zijn degenen die een (nog niet bekende) vordering op het Bosschap hadden, opgeroepen deze vordering binnen negen maanden (derhalve voor 1 juli 2016) schriftelijk in te dienen bij de VOPBO onder vermelding van de grondslag van de vordering.

Voor Bosschap heeft bovengenoemde bekendmaking geen reacties opgeleverd.

6. Projectsubsidies

Subsidies werden toegekend onder het regiem van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) waarbij de besturen van de voormalige schappen voorwaarden stelden aan de begunstigden. In de regel werd de toekenning van het volledige subsidiebedrag over een aantal jaren verdeeld waarbij jaarlijks op basis van een aantal voorwaarden een voorschot van 80% opgevraagd kon worden. Dit gold ook voor de toegekende subsidies die nog enkele jaren na de opheffing van het schap doorliepen.

De VOPBO voerde uit wat in de beschikkingen tot subsidieverlening was vastgelegd en had geen bevoegdheid tot het toekennen van wijzigingen daarin. Periodiek (en bij de uiteindelijke vaststelling van een subsidie) werd nagegaan of de begunstigden aan de voorwaarden voldeden. Dit gebeurde op basis van jaarlijks over te leggen verantwoordingsinformatie, zoals inhoudelijke tussentijdse en eindrapportages, kostenverantwoordingen, jaarrekeningen en, indien van toepassing, controleverklaringen. Ook diende tijdig gerapporteerd te worden als er zich gebeurtenissen voordeden die van negatieve invloed konden zijn op de naleving van de gestelde subsidievoorwaarden, zodat noodzakelijke maatregelen ter voorkoming of beperking van de gevolgen (vertraging, bijstellen van doelstellingen) tijdig getroffen konden worden. Bleek bij de vaststelling van een project dat niet alle gelden volledig besteed waren aan de gestelde doelen dan werden deze gelden in de vorm van vrijval weer toegevoegd aan het vermogen van het voormalig schap.

Op 1 januari 2015 had Bosschap 2 projectsubsidies uitstaan. Deze waren bij de toekenning ervan in december 2014 voor 100% bevoorschot.

Beide projectsubsidies zijn in 2018 vastgesteld. Er was geen vrijval.

7. Overgedragen financiële middelen

Voor de opheffing van de schappen had een aantal besturen bij privaatrechtelijke overeenkomst financiële middelen overgedragen aan private partijen. In deze overeenkomsten waren verplichtingen gesteld aan de ontvangende partij.

Periodiek werd door de VOPBO nagegaan of de ontvangende partijen aan deze verplichtingen voldeden. Centraal daarbij stond de vraag of de overgedragen middelen waren besteed aan de overeengekomen doelstellingen: de uitvoering en financiering van activiteiten ten behoeve van de sector. Dit gebeurde op basis van verantwoordingsinformatie, zoals begrotingen, kostenverantwoordingen, jaarrekeningen en, zo nodig, controleverklaringen. Indien ontvangende partijen niet aan de bij overeenkomst gestelde verplichtingen voldeden, konden sancties worden opgelegd als deze in de overdrachtsovereenkomsten waren vastgelegd. Een mogelijke sanctie was het terugvorderen van (een deel van) de eerder overgedragen middelen. Als er zich gebeurtenissen voordeden die van negatieve invloed konden zijn op de naleving van de verplichtingen (zoals dreigende discontinuïteit, onderbesteding of liquiditeitsproblemen) dan diende de ontvangende partij zo snel mogelijk hierover informatie te verstrekken aan de VOPBO.

Op 1 januari 2015 had Bosschap geen "Overgedragen middelen" die afgehandeld moesten worden.

8. Juridische claims

Met het Besluit mandaat, volmacht en machtiging Vereffeningsorganisatie PBO van 27 februari 2015 heeft de Minister mandaat, volmacht en machtiging verleend aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) voor het behandelen van bezwaar- en beroepschriften van de voormalige PBO. Dit betreft het nemen van beslissingen op bezwaarschriften, het instellen van (hoger) beroep en het behandelen van eventueel hieruit voortkomende verzoeken om informatie op basis van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob-verzoeken). Voor de behandeling van civiele zaken is mandaat en machtiging verleend aan de Directie Wetgeving en Juridische Zaken (WJZ) van EZ(K)/LNV, met daar waar opportuun inschakeling van de Landsadvocaat.

Op 1 januari 2015 had Bosschap geen juridische procedures lopen die afgehandeld moesten worden. In de periode 2015 – 2017 zijn geen nieuwe juridische procedures gemeld.

9. Materiële vaste activa

Niet van toepassing.

10. Financiële vaste activa

Niet van toepassing.

11. Overige zaken in het kader van de vereffening

Niet van toepassing.

12. Archiefbescheiden

Alle archiefbescheiden die vanaf januari 2015 zijn overgedragen aan de VOPBO, zijn behandeld en geselecteerd overeenkomstig de Archiefwet 1995. Op 13 maart 2015 ontving de VOPBO de door de Algemeen Rijksarchivaris ondertekende verklaring van overbrenging als bedoeld in artikel 9, lid 3, van het Archiefbesluit 1995, van het archief van Bosschap over de periode 1954 - 2014.

De archiefbescheiden die niet in aanmerking kwamen voor overbrenging naar het Nationaal Archief maar wel nog een aantal jaren (wettelijk) bewaard moeten blijven, zijn opgeslagen bij de firma Oasis in Leidschendam. Door het tekenen van de "Overeenkomst bewaren en vernietigen" van 30 november 2017 is toestemming verleend voor het vernietigen van de documenten per januari 2025 (einde wettelijke bewaartermijn voor de documenten van Bosschap). Na de vereffening wordt de Overeenkomst overgedragen aan het ministerie van LNV.

De archiefbescheiden die na 1 januari 2015 zijn opgebouwd en nog een aantal jaren bewaard moeten blijven, worden na de vereffening eveneens opgeslagen bij de firma Oasis.

De archiefbescheiden die aan de VOPBO waren overgedragen en voor digitale archivering in aanmerking kwamen, zijn - onder de naam Bosschap - opgeslagen in een digitaal archief dat na de vereffening wordt overgedragen aan het ministerie van LNV.

13. Bezwaren ingediend naar aanleiding van de terinzagelegging door de Minister

In overeenstemming met artikel XLVI, vierde lid, van de Wob is op 19 april 2019 in de Staatscourant nr. 23196 bekend gemaakt dat de Ontwerp Rekening en verantwoording van de vereffening van het vermogen van het Bosschap gedurende 8 weken op het ministerie van LNV ter inzage is gelegd en digitaal is op te vragen. In deze periode kan iedere schuldeiser bezwaren tegen dit ontwerp inbrengen bij de Minister van LNV.

Voor Bosschap zijn geen bezwaren of opmerkingen ingediend.

14. Verwerking van de ingediende bezwaren in de Rekening en verantwoording

Niet van toepassing.

15. Bestemming van het resterende vermogen

Na de vereffening van het vermogen van Bosschap is overgebleven:

een nadelig saldo van € 67.546

Op grond van artikel XLI, vierde lid, van de Wob kan de Minister besluiten tot het opleggen van een heffing aan ondernemingen die voor 1 januari 2015 onder de werkingssfeer van Bosschap vielen. De Minister maakt geen gebruik van dit artikel.

Verslag van de vereffening van het vermogen van Bosschap

Deel II, Financiële gegevens

Algemeen

Namens de Minister – aanvankelijk de Minister van EZ(K), later de Minister van LNV - heeft de Vereffeningsorganisatie PBO (VOPBO) de vereffening uitgevoerd. De opdracht was om op doelmatige en zorgvuldige wijze alle (mogelijke) verplichtingen met betrekking tot de vermogens van de schappen af te wikkelen. De veelal financiële werkzaamheden werden uitgevoerd door oud-medewerkers van de schappen die goed waren ingewerkt in de materie en in de historie. Alle werkzaamheden op personeel en facilitair gebied werden eveneens door oud-medewerkers uitgevoerd. Daarnaast was een oud medewerker van een van de schappen overgekomen voor de afwikkeling van de projectsubsidies en een oud-medewerker van de Sociaal-Economische Raad (SER) voor de afwikkeling van de meer algemene dossiers. Specialistische werkzaamheden op juridisch, personeels- en (incidenteel) op financieel gebied werden in overleg met de VOPBO uitgevoerd door medewerkers van de daarvoor door de Minister gemandateerde directies van EZ(K)/LNV. Voor enkele juridisch zeer specialistische dossiers werd de Landsadvocaat ingehuurd. In bijlage I. is het stappenplan opgenomen waarlangs de vermogens van de schappen zijn vereffend.

Begin 2015 werden allereerst de afsluitende jaarrekeningen 2014 van de schappen opgesteld. Daarna kon een start gemaakt worden met de vereffeningswerkzaamheden. Begonnen werd met het opleggen van (achterstallige) heffingen en het actief innen van de vorderingen. De niet voorziene opbrengsten zijn als incidentele baten toegevoegd aan het vermogen van de desbetreffende schappen. Ook het afhandelen van de subsidieprojecten door de jaren heen heeft veel vrijval opgeleverd dat als incidentele baten weer is toegevoegd aan de vermogens van de schappen. In de vereffeningsverslagen van de desbetreffende schappen is dit zichtbaar gemaakt.

In 2014 hebben de besturen van de schappen overdrachtsdocumenten opgesteld en daarin aangegeven welke werkzaamheden na 1 januari 2015 nog uitgevoerd moesten worden. In de loop van de vereffening werd duidelijk dat een deel van de vereffeningswerkzaamheden niet was voorzien in deze documenten. Begin 2015 was niet duidelijk hoeveel projectsubsidies afgewikkeld moesten worden. In de loop van de vereffening bleken dit er ruim 550 te zijn; sommige vrij overzichtelijk om financieel vast te stellen maar andere zeer ingewikkeld. Een aantal juridische claims was (zeer) complex waardoor er veel tijd nodig was om ze af te handelen. Voor deze uitvoeringskosten waren geen voorzieningen getroffen. De uitvoering van de sociale plannen was extern belegd en loopt voor de meeste schappen nog jaren door. De kosten van deze werkzaamheden waren veelal niet meegenomen in de voorzieningen. In zijn algemeenheid had bijna geen enkel schap een voorziening getroffen voor de afwikkeling van de archiefbescheiden. Dit gold ook voor de kosten van de ICT-voorzieningen die nodig waren om de vereffeningswerkzaamheden goed uit te kunnen voeren. Alle kosten van de vereffening zijn conform artikel XL van de Wob ten laste gebracht van de vermogens van de schappen.

Bij de berekeningen voor het vaststellen van de voorzieningen waren de schappen uitgegaan van het worst case scenario (100% voorzien). Door enkele schappen werden de voorzieningen voor de sociale plannen in de loop van 2014 naar beneden bijgesteld.

Dit alles heeft er toe geleid dat er in de loop van de vereffening voor de meeste schappen meerdere keren extra dotaties gedaan moesten worden aan de voorzieningen voor de kosten van de vereffeningswerkzaamheden en/of voor de uitvoering van de sociale plannen.

Samenvattend heeft de vereffening van de vermogens van de schappen langer geduurd dan in 2014 was voorzien en waren de voorzieningen voor de vereffeningskosten te laag ingeschat. Ook waren de kosten van de werkzaamheden voor de uitvoering van de sociale plannen na de vereffening niet of nauwelijks in de voorzieningen opgenomen.

Op verzoek van de plaatsvervangend secretaris-generaal van het ministerie van EZK heeft de Auditdienst Rijk (ADR) een opdracht tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden bij de VOPBO uitgevoerd. Deze opdracht was op basis van negen onderzoeksvragen gericht op de inrichting van de slotbalansen op 31 december 2017 en de onderbouwing van de daarin opgenomen vermogensposities. De opdracht is in maart 2019 afgerond.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Discontinuïteit
Met opheffing van de bedrijfslichamen op 1 januari 2015 is de continuïteitsveronderstelling komen te vervallen. De jaarrekening 2014 van Bosschap is dan ook opgesteld uitgaande van liquidatie van het geheel der werkzaamheden van de organisatie. Ook ten aanzien van de financiële verantwoording over de vereffening van het vermogen van Bosschap is dit van toepassing.

Waarderingsgrondslagen
De grondslagen van waardering zijn op liquidatiebasis en zijn als volgt:

- vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid;
- liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde;
- schulden zijn gewaardeerd tegen de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende posten contractueel af te wikkelen;
- voorzieningen zijn gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat dit leidt tot een uitstroom van middelen en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is in te schatten en zijn gewaardeerd tegen nominale waarde tegen de beste schatting van de bedragen die nodig zijn om de verplichtingen af te wikkelen;
- baten en lasten zijn verantwoord in het jaar waarop deze betrekking hadden.

Slotbalans op 31 december 2017 Bosschap

ACTIVA	31-12-2017 €		1-1-2015 €	
1. Vaste activa				
1.1 Materiele vaste activa		-		-
1.2 Financiële vaste activa		-		-
2. Vlottende activa				
Vorderingen op korte termijn				
2.1 Uit hoofde van heffingen	-		-	
2.2 Overige vorderingen	-		417	
2.3 Te verrekenen inzake subsidies	-		83.600	
2.4 Lopende interest	-		-	
2.5 Rekeningen courant	-		-	
2.6 Overige overlopende activa	-		-	
Totaal vlottende activa		-		84.017
3. Liquide middelen				
Tegoeden bij banken	30.161		437.882	
Totaal liquide middelen		30.161		437.882
TOTAAL ACTIVA		**30.161**		**521.899**

PASSIVA	31-12-2017		1-1-2015	
	€		€	
4. Eigen vemogen				
4.1 Algemene reserve	-67.546		3.430	
4.2 Bestemmingsreserve	-		-	
Totaal eigen vermogen		-67.546		3.430
5. Bestemmingsfondsen		-		-
6. Voorzieningen				
6.1 Voorziening sociaal plan	55.832		461.642	
6.2 Voorziening vereffeningskosten	18.824		35.000	
6.3 Voorziening risico's	-		-	
6.4 Voorziening WGA	-		-	
6.5 Overige voorzieningen	-		-	
Totaal voorzieningen		74.656		496.642
7. Vlottende passiva				
7.1 Te betalen inzake subsidies	-		7.464	
7.2 Diverse crediteuren en transitoria	23.051		14.363	
Totaal vlottende passiva		23.051		21.827
TOTAAL PASSIVA		**30.161**		**521.899**

Toelichting op de Slotbalans op 31 december 2017

1. Vaste activa

1.1 Materiele vaste activa

Niet van toepassing.

1.2 Financiële vaste activa

Niet van toepassing.

2. Vlottende activa

2.1 Vorderingen uit hoofde van heffingen.

Niet van toepassing.

2.2 Overige vorderingen

	31-12-2017 €	31-12-2016 €	31-12-2015 €	1-1-2015 €
Openstaande vorderingen	-	-	-	417
Voorziening dubieuze ov.debiteuren	-	-	-	-
Balans	-	-	-	417

De op 1 januari 2015 openstaande vordering is in maart 2015 ontvangen.

2.3 Te verrekenen inzake subsidies (cofinanciering)

De op 1 januari openstaande vordering heeft betrekking op één project. Het bedrag is in januari 2015 ontvangen.

2.4 Lopende interest

Niet van toepassing.

2.5 Rekening courant

Niet van toepassing.

2.6 Overlopende activa

Niet van toepassing.

3. Liquide middelen

	31-12-2017 €	31-12-2016 €	31-12-2015 €	1-1-2015 €
Spaar tegoeden	-	-	-	-
Rekening(en) courant	30.161	132.216	265.923	437.882
Balans	30.161	132.216	265.923	437.882

De liquide middelen werden aangehouden bij de ING bank en de Nederlandse Waterschap Bank. Op 31 december 2017 is nog één bankrekening aangehouden bij de ING bank.

4. Eigen vermogen

4.1. Algemene reserve

	2017 €	2016 €	2015 €
Stand per 1-1	-62.908	-64.078	3.430
Exploitatie resultaat	-4.638	1.170	-67.508
Balans 31-12	-67.546	-62.908	-64.078

De algemene reserve is op 31 december 2017 € 67.546 negatief. Het resultaat over 2015 – 2017 ad - € 70.976 is geheel ten laste gekomen van de Algemene reserve.

4.2 Bestemmingsreserve

Niet van toepassing.

5. Bestemmingsfonds

Niet van toepassing.

6. Voorzieningen

6.1 Voorziening sociaal plan

	2017	2016	2015
	€	€	€
Stand per 1-1	155.016	274.747	461.642
Onttrekkingen	-80.307	-119.731	-232.049
Dotatie	-	-	45.154
Vrijval	-18.877	-	-
Balans 31-12	55.832	155.016	274.747

De voorziening is getroffen ter dekking van de verplichtingen voortvloeiende uit het sociaal plan. In 2015 is de voorziening sociaal plan herijkt. Op dat moment bleek een dotatie nodig te zijn van € 45.154. In 2017 is de voorziening sociaal plan opnieuw herijkt. Voor Bosschap heeft dit geleid tot een vrijval van € 18.877. Voor Bosschap was 2018 het laatste jaar dat een medewerker gebruik maakte van het sociaal plan. Vanaf 2019 geen er verplichtingen meer.

6.2 Voorziening vereffeningskosten

	2017	2016	2015
	€	€	€
Stand per 1-1	11.841	36.937	35.000
Onttrekkingen	-17.150	-25.096	-38.063
Dotatie	24.133	-	40.000
Vrijval	-	-	-
Balans 31-12	18.824	11.841	36.937

In 2014 is door Bosschap een voorziening getroffen voor de kosten van de vereffening op basis van eigen inschattingen. Gebleken is dat de kosten van vereffening hoger uitvallen dan de oorspronkelijk getroffen voorziening. In 2015 heeft de vereffeningsorganisatie een nieuwe begroting opgesteld ten behoeve van de vereffeningskosten tot en met 31 december 2016, de op dat moment verwachte einddatum van de vereffeningsperiode. Voor Bosschap heeft dit in 2015 geleid tot een dotatie van € 40.000. In 2017 is de voorziening vereffeningskosten opnieuw herijkt. Deze herijking omvat alle kosten van vereffening tot het einde van de looptijd van het sociaal plan. Voor Bosschap heeft dit geleid tot een extra dotatie van € 24.133. In totaal is er € 64.133 extra gedoteerd.

6.3 Voorziening risico's

Niet van toepassing.

6.4 Voorziening WGA

Niet van toepassing.

6.5 Overige voorzieningen

Niet van toepassing.

7. Vlottende passiva

7.1 Te betalen inzake subsidies

Het op 1 januari 2015 te betalen bedrag is in november 2015 betaald nadat de hoogte en de kosten van de resterende werkzaamheden waren vastgesteld.

7.2 Diverse crediteuren en transitoria

	31-12-2017	31-12-2016	31-12-2015	1-1-2015
	€	€	€	€
Crediteuren	-	-	-	156
Te verrekenen loonheffing / btw	-	-	-	-
Rekening courant	23.051	-	25.587	-
Overlopende passiva	-	1.343	1.389	14.207
Balans	23.051	1.343	26.976	14.363

De op 1 januari 2015 openstaande crediteuren zijn begin 2016 betaald.
De Rekening Courant betreft de verrekening van de kosten van de vereffeningsorganisatie en van de medewerkers die vanuit de schappen zijn gaan werken voor de VOPBO. De kosten van deze medewerkers zijn op basis van urenregistratie doorberekend aan het schap waarvoor werkzaamheden zijn verricht.

De overlopende passiva betreffen:

	31-12-2017	31-12-2016	31-12-2015	1-1-2015
	€	€	€	€
Nog te betalen Accountantskosten	-	-	-	7.503
Nog te betalen huisvestingskosten		-	-	689
Nog te betalen vacatiegelden				4.693
Overige overlopende passiva	-	1.343	1.389	1.322
Balans	-	1.343	1.389	14.207

8. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Niet van toepassing.

Staat van Baten en Lasten over de periode 2015 – 2017.

		1-1-2015 t/m 31-12-2017 €	€
A.	**BATEN**		
1	Algemene Heffing		-
2	Bestemmingsheffing		-
3	Retributies		-
4	Rente		25.286
5	Niet bestede subsidies		-
6	Diensten aan derden		-
7	Vergoeding voor opgedragen taken		-
8	Overige baten		2.367
9	Vrijval Sociaal plan		-
10	Incidentele baten		-
	Totaal baten		27.653
B.	**LASTEN**		
1	Voorzitter/personeelskosten	-	
2	Reis,-verblijf-en repres.kosten	-	
3	Huisvestingskosten	-	
4	Bureaukosten	5.490	
5	Vergaderkosten	-	
6	Subsidies ingekochte diensten tbv de sector	-	
	a) Subsidies	-	
	b) Ingekochte diensten	-	
7	Ingekochte diensten tbv het schap	2.302	
8	Dotatie voorziening sociaal plan	26.277	
9	Dotatie voorziening vereffeningskosten	64.133	
10	Overige lasten	427	
	Totaal lasten	98.629	
	Exploitatie resultaat (A minus B)	**-70.976**	
	Reserve 1-1-2015	3.430	
	Bestemmingsfonds 1-1-2015	-	
	Eigen Vermogen 1-1-2015	3.430	
	Reserve 31-12-2017	-67.546	
	Bestemmingsfonds 31-12-2017	-	
	Eigen Vermogen 31-12-2017	-67.546	

Toelichting op de Staat van Baten en Lasten over de periode 2015 – 2017

A. Baten

A.1 Algemene heffing

Niet van toepassing.

A.2 Bestemmingsheffing

Niet van toepassing.

A.3 Retributies

Niet van toepassing.

A.4 Rente

Dit betreft de ontvangen rente over de tegoeden bij banken.

A.5 Niet bestede subsidies

Niet van toepassing.

A.6 Diensten aan derden

Niet van toepassing.

A.7 Vergoeding opgedragen taken

Niet van toepassing.

A.8 Overige baten

Dit betreft voor € 1.360 de vrijval van een betaalde borgstelling.

A.9 Vrijval sociaal plan

Niet van toepassing.

A.10 Incidentele baten

Niet van toepassing.

B. Lasten

B.1 Voorzitter/personeelskosten

Niet van toepassing.

B.2 Reis, -verblijf en representatiekosten

Niet van toepassing.

B.3 Huisvestingskosten

Niet van toepassing.

B.4 Bureaukosten

Deze kosten vloeien voort uit door het schap afgesloten contracten, die nog niet opgezegd waren op 31 december 2014.

B.5 Vergaderkosten

Niet van toepassing.

B.6.a Subsidies ten behoeve van de sector

Niet van toepassing.

B.6.b Ingekochte diensten ten behoeve van de sector

Niet van toepassing.

B.7 Ingekochte diensten ten behoeve van het schap

Hieronder zijn de nagekomen accountantskosten 2014 gerapporteerd.

B.8 Dotatie voorziening sociaal plan

Zie de toelichting op de balans onder 6.1.

B.9 Dotatie voorziening vereffeningskosten

Zie de toelichting op de balans onder 6.2.

B.10 Overige lasten

De overige lasten betreffen bankkosten.

Bijlage

Stappenplan waarlangs de vermogens van de schappen zijn vereffend

1. Het opstellen van de jaarrekeningen 2014 van de afzonderlijke schappen, voorzien van controleverklaringen door onafhankelijk accountants, en de vaststelling van de jaarrekeningen 2014 door de Minister van Economische Zaken (thans EZK) *(afgerond juli 2015)*.

2. Het ter inzage leggen van de jaarrekeningen 2014 en de controleverklaringen van externe accountants door de Minister van EZK en het daarvan mededeling doen in de Staatscourant *(afgerond juli 2015)*.

3. Het opstellen van boedelbeschrijvingen op bedrijfslichaam terstond na de vaststelling van de jaarrekeningen 2014 door de Minister van EZK, het ter inzage leggen daarvan op het ministerie en het daarvan mededeling doen in de Staatscourant *(afgerond juli 2015)*.

4. Het bekendmaken van het tijdstip van de aanvang van vereffening met de oproep tot het indienen van vorderingen binnen een nader te bepalen termijn van minstens zes maanden na bekendmaking *(de aanvang van de vereffening werd gesteld op 1 oktober 2015, vorderingen konden worden ingediend tot 1 juli 2016, nieuwe vorderingen werden niet gemeld)*.

5. Het voldoen van bekende vorderingen *(afgerond 31-12-2017)*.

6. Het toezenden van een tussentijds verslag over het verloop van de vereffening van de vermogens van de bedrijfslichamen door de Minister van EZK naar beide Kamers der Staten-Generaal *(toegezonden juli 2017)*.

7. In het geval dat bekende vorderingen op het vermogen van een voormalig bedrijfslichaam zijn voldaan en geen toekomstige vorderingen meer bekend zijn, het beëindigen van de vereffening van het vermogen van het schap *(31 december 2017)*.

8. Ten behoeve van het beëindigen van de vereffening van het vermogen van een bedrijfslichaam, het opstellen van de ontwerp rekening en verantwoording en het ter inzage leggen van de rekening en verantwoording door de Minister Van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) *(ter inzage legging vanaf 2de kwartaal 2019, nieuwe vorderingen werden niet gemeld)*.

9. Het vaststellen van de rekening en verantwoording inzake het vereffende vermogen van een bedrijfslichaam door de Minister van LNV *(3de kwartaal 2019)*.

10. Het toezenden van de door de Minister van LNV vastgestelde rekening en verantwoording inzake het vermogen van een bedrijfslichaam aan beide Kamers der Staten-Generaal *(vanaf 4de kwartaal 2019)*.